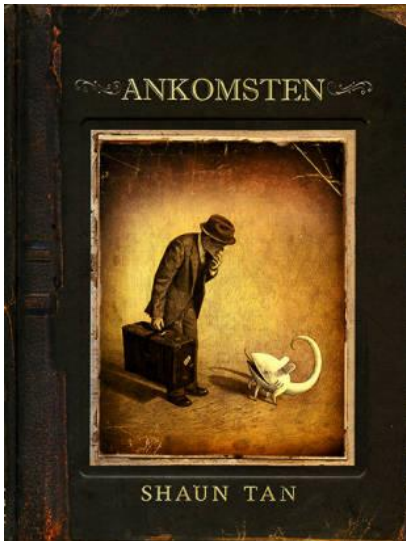

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

'Ankomsten' er en graphic novel i maxistørrelse.

Den udgave vi har på CFU hedder "The Arrival", fordi bogen er købt, før den blev oversat til dansk. Da titlen er den eneste tekst i værket, har det ingen betydning for "læsningen".

Billeder, forside og omslag.

Historien er fortalt i billeder uden tekst. Billederne er tegnet med blyant, i små kvadrater, vekslende med store opslag over en og to sider. Alt er tonet ned i sepia.

Billederne er gulnede, som om de er fra en forgangen tid. Omslaget er lavet så man får indtryk af en gammel slidt bog. Forsidebilledet af en mand med hat og jakkesæt, kuffert i hånden, let bøjet ned mod et hvidt fantasidyr - æggeformet, med hale og ører, er præget og tonet ned i gyldenbrunt.

Forsatsen er illustreret med mangfoldige tegnede pasbilleder af mennesker af forskellig etnisk oprindelse. Fem billeder i bredden, seks i højden. Det er immigranter, som man kan se dem forevigt på Ellis Island Immigration Museum i New York, hvor de blev

afbildet fra 1892 til 1952. En tydelig reference til den virkelige verdens historie.

Handling

Bogens hovedperson er en ikke nærmere defineret flygtning, der forlader sin familie og sin hjemstavn for at søge mod et utopisk drømmeland.

Læseren ser manden med dæmpede asiatiske træk drage af sted med sin kuffert fra en ubestemmelig europæisklignende by, hvor skyggen af dragehaler slår truende dramatisk over hustagene. Han forlader kone og barn og rejser med skib over havet til nyt land. Med sig i den gamle papkuffert med metalbeslag, har han billedet af familien pakket ind i et klæde. Vi følger ham på skibet over havet hvor himlen bliver til utallige skystudier. Vi ser ham på dækket sammen med de andre immigranter, der fortæller historier om krig, folkemord og tvangsarbejde. Deres beretninger er universelle og karakteristiske for personer, der er på flugt og på vej til en ny kultur.

Senere søger hovedpersonen arbejde og får det, og han sparer ihærdigt sammen, så familien kan følge ham til den nye verden.

Alt er anderledes i den nye verden. Skriftsproget er et ukendt tegnsystem som minder om forskellige skriftsprog fra hieroglyffer til asiatiske tegnsprog. Og verden rundt om er en futuristisk vision, hvor skriftegnene gentages som dekorationer på store monumentalbygninger. Et stempel i passet fungerer som billet til en flyvende kiosk der tager immigranten til en ny verden med underlige skabninger og genstande. Et skib svæver i luften og tegnsproget går igen i en konsekvent gennemført ikonografi. Det virker fremmed og skræmmende, og kun udstyret med en håndfuld af landets valuta kan hovedpersonen håbe på at finde husrum og arbejde.

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Trods det skræmmende og fremmede i den nye verden, er de mennesker, han møder, hjælpsomme og venlige. De har alle deres historier at fortælle. Historier om krig, om kamp og overlevelse i en ufattelig voldelig verden. Alligevel bærer de alle på et håb om noget godt, og det fremmede bliver gradvist hjemligt og kendt i den nye verden.

Således munder Shaun Tans historie ud i håb om en verden som er ny, men fuld af gode muligheder. Selv de mærkelige og ganske skræmmende dyrelignende væsner – er venlige og søde, trods deres lidt aparte ydre.

Fortællestil

Fortællestilen er langsom filmisk, hvilket i en analyse kalder på at anvende inspiration fra billed- og filmanalyse. Shaun Tan bruger kameraets zoomteknikker for at gå tæt på detaljer, en tekande på et bord, en mand foran bordet. For derefter at zoome ud, stadig længere væk fra genstanden, således at vinduet vi så manden igennem, til sidst bare er en prik på en gigantisk bygning i en ukendt by i en fremmed verden.

Læsningen af værket kræver opmærksomhed, iagttagelse og tilstedeværelse. Der er flere fortællinger i fortællingen, et fantastisk univers med symbolske figurer og en fortælleteknik der benytter sig af avancerede billedfortælleteknikker.

Muligheder i undervisningen.

Definition af genren:

En **graphic novel** (eng.: "grafisk roman") betegner på dansk en længere tegneserie-fortælling med en sammenhængende historie nærmest en tegnet roman. I den engelsksprogede verden betegner en graphic novel normalt også en længere fortælling, men bruges desuden i en bredere betydning om litterære, kunstneriske eller seriøse tegneserier i modsætning til børnetegneserier og trivialtegneserier (tilsammen comic books). Foregangsmanden for genren var amerikaneren Will Eisner.

Billedfortælling. Betegnelsen billedfortællinger er ved at vinde indpas i danskundervisningen. Billedfortællinger er fortællinger, der enten i samspil mellem tekst og billeder eller gennem billeder alene formidler et fiktivt, narrativt forløb, og som minimum indeholder rum, aktører og konflikt. Centralt i de litterære billedfortællinger er, at der er et narrativt forløb fortalt i af billeder. Billedet er statisk, modsat filmbilleder, og tæt forbundet med andre billeder. Billederne i billedfortællinger fortæller selve historien i modsætning til f.eks. illustrationer, der er bundet op på en tekst.

Billederne i "Ankomsten" skal 'læses'. Billedfortællingen forklarer ikke, den viser, hvilket kræver en aktiv læser, der kan kombinere enkeltbillederne til en sammenhængende historie, med sidefortællinger.

Billedfortællinger er hverken en særlig slags litterært sprog eller billedkunst men udgør en selvstændig kunstform, som kræver sin egen læsemåde.

Ankomsten præsenterer læseren for et tidsligt handlingsforløb i billeder.

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

I undervisningen kan der skabes overblik ved at anvende begreber i analysearbejdet fra forskellige kunstformer (billedanalyse, film, tegneserie, litteratur). Det vil begrænse mængden af fagudtryk og tydeliggøre de visuelle greb i fortællingen.

Før bogen læses.

Brainstorm over ordet ankomst?

Hvilke associationer giver det?

Dele af historien om emigrationen fra Europa til Amerika vil være meget relevant før læsning af "Ankomsten".

En person, der udvandrer, betegnes emigrant, mens en person, der indvandrer, kaldes en immigrant – disse begreber dækker altså det samme, blot med modsat synsvinkel.

Immigration kan skyldes flere forhold:

Interessen for et andet land, end det man kommer fra – for eksempel fordi man forestiller sig, at man har bedre muligheder i det nye land end i det gamle.

Man er forfulgt af en eller anden grund i sit nuværende land og flygter derfor – i så fald er mållandet ikke helt så vigtigt.

Eleverne laver en lille ordløs tegneserie med titlen ankomst. Sæt evt. begrænsning på antal billeder, der må anvendes. Kan laves på pc eller iPad. (Lad evt. eleverne bruge billedsekvenser, de finder på nettet, eller de konstruerer selv en lille fotoserie, der kan fortælle en lille historie uden ord).

Lad eleverne prøve at genre bestemme deres fortællinger.

Bed eleverne beskrive i ord hvordan man kan "læse" en billedfortælling.

Hvilke elementer og virkemidler er vigtige at lægge mærke til?

Kunne de fremstillede fortællinger være gjort mere interessante ved at bruge andre virkemidler?

I svarene kan man komme ind på: Billedfortælling kan defineres som et sekventielt billedforløb med en gennemgående figur og handling.

Det kan være interessant at se på samspillet mellem enkelt billedet og helside,

Den afsluttede historie

Personens udvikling

Tematik

Fokuspunkter i "Ankomsten"

Ser man på det særlige ved handling, layout, fortællestil og stil i en graphic novel, adskiller "Ankomsten" sig især ved at være ordløs og præget af en ganske særlig billedlig fortællestil.

Handlingen udspiller sig i en blanding mellem en fiktiv og en virkelig verden, men med en tematik fra den virkelige verden.

Layouten er særlig idet billederne er en blanding af realisme og fantasy. De er tegnet i gråbrune toner. Den realistiske del af scenen er sat i ca. 1920'erne. Det

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

fantastiske rummer elementer af Jules Verne'sk teknologi og drømmesyner a la Jung. Som det kendes fra den fantastiske litteratur i øvrigt.

Fortællestilen er langsom, en gennemgående handling med mange detaljer og sidehistorier, hvor billedkompositionen skifter mellem små kvadratiske og rektangulære billedfortællinger med nærbilleder og detaljer til store et- og tosidede opslag med situationsbilleder og panoramaer i forskellige perspektiver.

Stilen i billederne er fotografisk og realistisk blandet med fantastiske elementer med stadig i en realistisk fotografisk stil, hvilket har stor betydning for læsningen.

Handlingsreferat.

Det er vigtigt at få hold på fortællingens kerne, da det er centralt for tematikken. Lad eleverne lave et referat af handlingen. Referatet kan laves ud fra billederne, som vælges ud og sættes ind i en handlingslinje der er lavet enten til ophængning på væggen, i et it – program eller som en ordfortælling suppleret med udvalgte billeder.

De forskellige fortællingers karakteristika og virkemidler sammenlignes, med henblik på at udlede hvad der er på spil i handlingen.

Eleverne kan analysere hvordan handlingen og strukturen er i fortællingen.

Hvordan er handlingen bygget op?

Hvad er fortællingens tema(er)?

Er der en ide eller sammenhæng mellem handlingen, og det billedsprog fortællingen er i?

Fokuspunkter i handlingen

Der er flere strukturer i kraft af de små fortællinger i den store. Den overordnede struktur som former fortællingen om selve rejsen og de små episodiske fortællinger.

Tegnestil

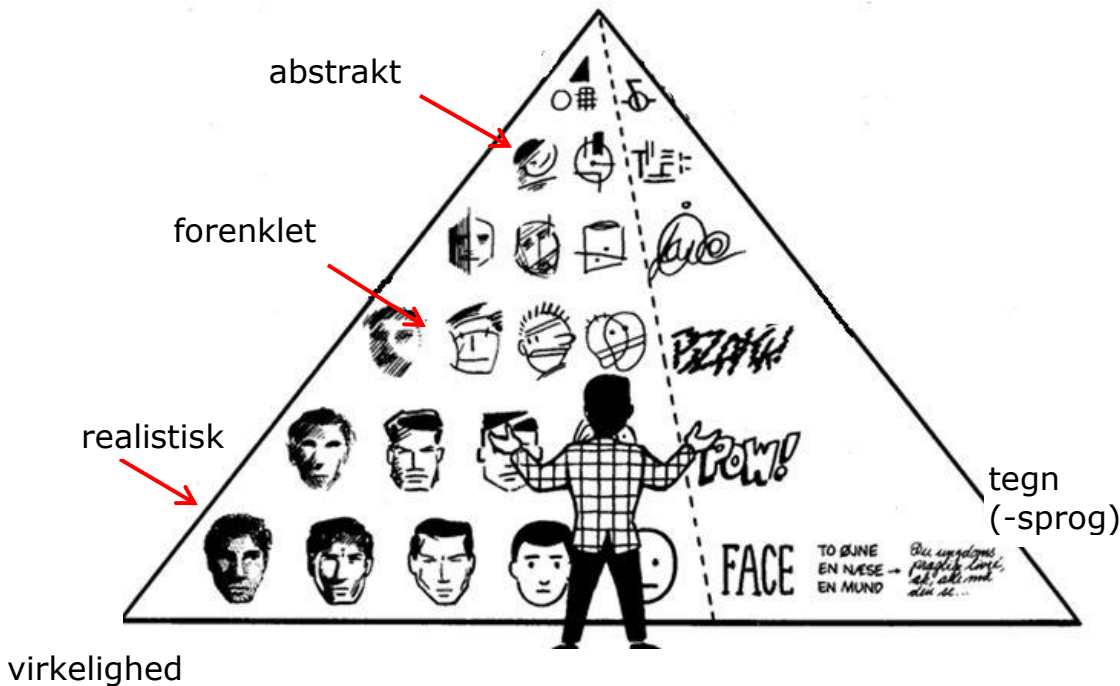
Tegnestilen i billedfortællinger kan være meget forskellige. Der findes forskellige måder at gengive virkeligheden på.

Man kan tegne meget realistisk, så det næsten ligner et fotografi, eller meget forenklet så man kun lige ser de karakteristiske punkter, eller helt abstrakt.

Billedplan

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Tegnestilen er med til at påvirke læseren. Nogle mener, at jo mere forenklet tegnestilen er på eksempelvis personer, jo bedre kan man identificere sig med handlingen, og jo flere vil føle sig "ramt" af fortællingen, da hovedpersonen ikke ligner en bestemt type mennesker. Omvendt kan en meget fotografisk tegnestil ramme læseren ved med den fotografiske stil at referere til virkeligheden. Ud fra ovenstående figur kan billedfortællingens tegnestil beskrives. Tegnere som bruger en meget enkelt tegnestil, kan umiddelbart opfattes som naive og barnlige fortællinger. Men i dag er der mange genre indenfor tegnestil, så det vil være vigtigt i enhver billedfortælling nøjere at undersøge og beskrive tegnestilen og dens virkemidler. Tegnestregens karaktertræk er vigtig, da den er med til at påvirke læseren og fortællingens budskab.

Stilen

Eleverne kan karakterisere og beskrive tegnestilen ud fra ovenstående illustration og forklare hvordan tegnestregens karakter kan have betydning for læseren, når han/hun skal læse "Ankomsten".

Hvordan kan man beskrive fortællingens univers? Realistisk? Karikeret? Uhyggelig? - - - ?

Sæt ord på hvordan stilen (både streg og layout) præsenterer indholdet/temaerne. Hvad bidrager stilen med i forhold til fortællingens indhold?

Hvordan er siden, opslaget eller forløbet komponeret eller designet? Giv eksempler på forskellige typer billedsekvenser og forklar hvilken effekt de, har for fortællingen.

Giv eksempler fra bogen i alle svarene.

Fortælle teknik

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Analyse af de billedlige fortælle tekniske virkemidler, og hvordan de bruges i fortællingen.

Billedets opbygning veksler som i film mellem totalbillede, halvtotal, nær- og supernærbilleder. Og der veksles mellem perspektiver fugl, frø og normal.

Totalbillederne etablerer en scene, et rum.

Overgangen fra billede til billede – det der sker mellem billederne er med til at danne fortællingen. Det kaldes "closure".

Billedskift kan være på forskellige måder:

Find eksempler på disse fortælle tekniske virkemidler i "Ankomsten" og beskriv hvordan de bruges i fortællingen.

Dynamiske og statiske billeder.

De fleste billeder er dynamiske. De fortæller på en måde så de fører handlingen videre. Men der er også mange statiske billeder, der i højere grad skildrer et sted i detaljer og giver læseren mulighed for at fordybe sig i en episode ved at gå på opdagelse i billedet.

Elementer i layouten kombineret med streg og billedkompositionen er vigtige virkemidler i fortællingens formsprog. Vigtigt at beskrive den følelsesladede stemning (hvordan den opstår – hvilke virkemidler der bruges) og de symbolske elementer (papirfugle og overnaturlige væsner).

Farve/sort/hvid

Farvebrug og farveskift er med til at give stemning i fortællingen. Hvis der er pludselige, eller gentagne farveskift kan det have betydning for fortællingens komposition.

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Eleverne kan prøve at vise og beskrive forskellige eksempler på billedopbygning og billedskift i "Ankomsten", samt gøre rede for hvilken effekt billedkompositionen har på handlingen og tematikken.

Titlen

Titlen "Ankomsten" bør inddrages i analysen. Hvilken betydning har denne titel? Hvilken betydning ville det have for handlingen hvis den hed "Afskeden" eller "Flygtningen" i stedet for?

Sammenfatning

Efter analysen af enkeltelementerne, samles de vigtigste iagttagelser til en præsentation af værket.

På 124 sider fortælles en flygtnings historie i en gangske særlig streg og fortællestil.

Vi følger hovedpersonen, der skal så grueligt meget igennem, for at blive genforenet med sin familie. Historien slutter med begyndelsen til en ny historie. "Ankomsten" er fortalt i 6 kapitler. I første kapitel faderens afsked med familien. 2. kapitel Faderens rejse og ankomst til det nye land. 3. afsnit om de første dage i det nye land, hvor alt er fremmed og anderledes. Hvordan hovedpersonen vedholdende prøver at forstå sammenhængen i det nye ved dels at iagttage og dels henvende sig til forskellige personer for til sidst at møde en familiefar, der ligner ham selv og kan hjælpe med at forstå det nye lands kulturelle koder. I kapitel 4 får hovedpersonen arbejde efter adskillige forsøg og hører om andre flygtnings historier om krig, folkemord og tvangsarbejde. Kap 5: Tiden går og endelig lykkes det ham at få familien til sit nye land. Historien slutter i kap. 6, hvor fortællingen fortsætter med datteren, der nu skal finde muligheder i den nye kultur.

'Ankomsten' er en dybt bevægende historie om at skifte land og kultur.

Der er skår i tepotten, og grødfadet er tomt. Far, mor og datter ser opmærksomt på dig fra fotografiet. På bordet ligger billetten til den store damper. 'Ankomsten' er en billedroman i maxistorrelse.

Uendelig langsomt tager afskeden form. Der går atter ni små billeder med at pakke familiefotoet ned. Pigen vågner i sin seng og kommer i tanke om, at det er i dag. På vej igennem byen anes dragens skællede hale som en sorg og en skygge på muren. Det er alvor.

Over få sider har Shaun Tan registreret emigrantens/flygtnings gråbrune vej ud i det ukendte. Hvor han kommer fra, ved vi ikke. Men det kunne ligne Italien. Hvor han skal hen, ved vi heller ikke. Det ligner et godt vredet Amerika, hvor de nu meddeler sig ved sære symboler.

Tegneren tager det ikke så tungt. Men hans senere visioner fra samlebåndene er skrækindjagende. Allerede ved ankomsten til den nye verden ser de rejsende prøver på det ukendte.

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Der er hunde- og kattelignende dyr. Hvide fugle spiller en stor rolle hele bogen igennem. Især foldet i papir. Der er mennesker med sjove hatte og sære fagter. En teknologi, der pruster og stønner. Og venlig hjælpsomhed.

Manden får sig en lille ufo-hund og et job som plakatoptænger. Senere kommer han på fabrik.

Alle disse meget stemningsfyldte scener bidrager til en ganske særlig læseoplevelse, hvor læseren sidder med en følelse af at være tilskuer til andres liv og livsvilkår. Brugen af de visuelle virkemidler påvirker læseren så man undervejs i læsningen bliver usikker og forvirret (som hovedpersonen).

Skildringen af hovedpersonens rejse og andre flygtnings historier virker realistiske og genkendes fra mange af de mediefortællinger der bringes i historiebøgerne og dagligdagens mange medier. Hvorimod Ankomsten og kulturen i det nye land, kan læses som en idealistisk og idealiseret fortælling om et perfekt multikulturelt samfund, hvor gode mennesker behandler hinanden godt. Genremæssigt ville man kunne argumentere for at historien er en utopi. Er skildringen af den "nye verden", hvor alt bliver godt, i virkeligheden er en umulig drøm?

Perspektivering

Det er uklart hvorfor manden må forlade sit land, hvilket er med til at gøre fortællingen mere almenyldig. Hvad får et menneske til at bryde op fra hjemmet, lægge alt bag sig og rejse alene til et fremmed land, et sted uden venner og familie, hvor sproget er ukendt, ensomheden overvældende, dagligdagens helt almindelige genstande uden navn og selve fremtiden uvis?

Der er i fortællingen således tale om eksistentielle livsvilkår, som er evigt aktuelle. Overlevelse, angst, flugt og kærlighed til familien.

Hvad er det for en verden vi bygger op og videregiver til næste generation?

Skriftlig fremstilling.

Der kan arbejdes videre med andre udtryksformer.

Vælg en lille scene ud hvor historien skrives med ord i stedet for, eller der laves talebobler til eksisterende billeder. Hvilken forskel gør det på oplevelsen af fortællingen at layoutet ændres?

Genarbejde:

Vælg nogle af sidehistorierne og fortæl dem med talebobler, prosa, lyrik, artikel (med billeder fra værket) eller essay.

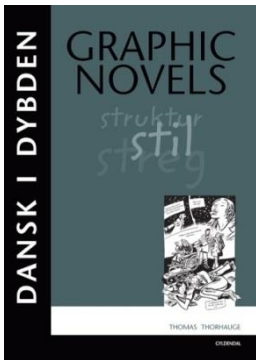
Skriv hovedpersonens erindring/dagbog fra rejsen.

"Læs" billederne af det nye land og beskriv hvilke muligheder, der er.

Andet inspirationsmateriale til undervisningen:

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Genrehæftet Graphic novels af Thomas Thorhauge. Hæftet viser, hvordan det er muligt for eleverne at få en større forståelse for de mange virkemidler, der er i spil - både i ord og i billede. Graphic novels tager udgangspunkt i: handling, lay-out, billede og stil. Eleverne kan vælge mellem billedanalyse, dramaturgi, handling og indholdsanalyse. Graphic novels får eleverne til at arbejde praktisk med tegneserieformen i en række øvelser.

Forfatteren: Hvem er Shaun Tan?

Han er født i 1974 i Perth i det vestlige Australien. I netop de uendelige forstæder, som beskrives i bogen 'Udkantsfortællinger', af samme forfatter.

Shaun Tan – med en kinesisk far – er uddannet i kunsthistorie og engelsk litteratur. Han har udgivet et dusin bøger, han er en flittig (kunst)maler og har også arbejdet med film og teater.

Selv siger Shaun Tan, at han laver billedbøger. Ikke grafiske romaner. Faktisk dyrker han ikke tegneseriemediet.

Han er godt klar over, at flere af hans bøger ikke er specielt for børn. Han siger, de er for »the general audience«. Man kan kigge efter i 'Ankomsten' (2006), der er kommet på ordløst dansk og regnes for hans hovedværk.

Erik Bakmann har skrevet følgende artikel, som jeg har fået tilladelse til at bringe her, om forfatteren og udgivelsen af Ankomsten i bladet: Nummer 9 Magasin for tegneserier 2011.

<http://nummer9.dk/blog/artikler/den-evige-indvandrer/>

[Den evige indvandrer](#)

AF

ERIK BARKMAN

– 14. JUNI 2011 SKREVET I: ARTIKLER

Her gengivet med tilladelse fra forfatteren.

Australske Shaun Tan har med “Ankomsten” begået en smuk og stum fortælling om indvandring til alle tider. Vi har spurgt ham om arbejdet med bogen og om indvandrerdebatten.

For et par uger siden udgav ABC Forlaget “Ankomsten” af Shaun Tan, dette års (2011) vinder af fem millioner kroners-prisen Astrid Lindgren Memorial Award.

“Ankomsten” er en overlegent fortalt pantomimetegneserie om en flygtning, der forlader sin undertrykte hjemstavn til fordel for et billedskønt utopia. Her møder hovedpersonen, der i øvrigt ligner Tan selv til forveksling, andre flygtninge, der fortæller om deres forbandede hjemlande. Imens kæmper han for at falde til i den nye, fremmedartede verdens surrealistiske rammer.

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Researchen fik mig også til at tænke over min egen familiemæssige baggrund, eftersom jeg er halvt kinesisk og halvt engelsk/irsk og er vokset op i Western Australia. Det har jeg altid taget for givet, men ved at træde et skridt tilbage blev jeg opmærksom på, at mit eget livs omstændigheder er ret mærkelige, som de er det for alle andre. Vores liv er et resultat af en række historiske tilfældigheder, der rækker fra fortiden ind i en ukendt fremtid. Indvandrerens erfaring lader til at opsummere de omstændigheder ret effektivt.

Hvorfor valgte du at henlægge bogens handling til en surrealistisk fantasiverden med finurlig arkitektur og spøjse fabeldyr – i stedet for at lave en "realistisk" indvandrerhistorie?

- Problemet med en "realistisk" indvandrerhistorie er, at vi aldrig rigtig kan sætte os i en ny indvandrers sted og vide, hvordan det er at føle sig forstumlet, bekymret og lettere fortabt. Hvis jeg for eksempel tegnede New York, ville vi som læsere allerede vide for meget om byen. Jeg måtte opfinde et land, som ingen nogensinde havde set før, mig selv inklusive.

De surrealistiske omgivelser forlener "Ankomsten" med en vis universalitet, men tøjet og sepiatonerne antyder et historisk miljø – 30'erne eller 40'erne, måske. Hvilke tanker ligger bag det valg?

- Jeg synes, at den fjerne fortid giver en vis objektivitet til emnet; det bliver ikke så politisk. Det var ikke min plan at bidrage til nogen nuværende debat om immigration (selv om jeg har holdninger til emnet), men nærmere at beskæftige mig med emnet mere universelt som en grundlæggende menneskelig erfaring. I bund og grund har indvandring som fænomen ikke ændret sig.

- Min research til bogen var fra to nøgleperioder med masseindvandring: Amerika i begyndelsen af 1900-tallet og Australien efter anden verdenskrig, med en masse nutidige historier blandet ind i. De er alle sammen forbløffende ens. Forholdene var forskellige, men følelsesmæssigt er de ret universelle, lige som problemerne med sprog, arbejde, bureaukrati, fordomme og så videre er det.

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan

Inspirationsmateriale til

Travle Tan, der selv har kinesiske rødder, tog sig tid til at besvare en håndfuld spørgsmål fra Nummer 9 om de valg, han traf, da han lavede "Ankomsten", og hvordan han og bogen forholder sig til nutidens indvandrerdebat.

Hvad inspirerede dig til at lave en bog om indvandring og indvandrere?

- Der er flere svar på det spørgsmål. Det korte er, at jeg ikke valgte emnet, det valgte mig. Det vil sige, jeg har en bestemt stil og måde at se tingene på, og jeg forsøger altid at finde noget, der 'passer til', når jeg af og til laver research. Jeg bliver ved med at vende tilbage til indvandrerhistorier, fordi de handler så meget om erfaringer fra en anden verden, som også er noget af det, jeg interesserer mig mest for som kunstner.

Tilsyneladende er i hvert fald nogle af personerne baserede på fotoreferencer. Hvad er fordelene og ulemperne ved at benytte den metode?

- Jo, jeg brugte en del fotoreferencer, når jeg tegnede mennesker, eftersom jeg ret tidligt indså, at det ville være nødvendigt for at bevare kontinuiteten. Jeg synes ikke, der er særlig stor forskel på at bruge et kamera eller en blyant – begge dele er i en vis forstand 'at tegne', ligesom man kan tegne ved at arrangere genstande på en flade i stedet for at sætte mærker. Det, der har betydning, er den endelige kompositions integritet, dens narrative kraft – og at det er praktisk muligt at lave den.

- Det, man ser i "Ankomsten", er halvvejs mellem en film – jeg lavede grove 'scener' og optog sekvenser, der skulle optræde i bogen, med et videokamera – og tegning: Jeg genskabte alting i hånden og tilføjede konstant justeringer og fiktive elementer som væsner og arkitektur.

- Fordelene: Jeg kunne fange gestik og mimik, som var meget mere udtryksfuldt end mine originale skitser, og det løste mine kontinuitetsproblemer, særligt i forbindelse med lyssætning. Ulemperne: Man kan blive afhængig af, at kameraet 'ser' for en, og det forringer tegneevnerne. Jeg var påpasselig med ikke at blive slavisk afhængig af teknologi, og det inkluderer også digitale justeringer på de færdige tegninger, som var minimale.

Hvad inspirerede til udseendet og arkitekturen i den betagende "nye verden" i bogen?

- En blanding af østlig og vestlig arkitektur fra forskellige lande kombineret med tilfældige skitsebogsskriblerier fra flere år. 'Sollys'-mønstrene og fugleformerne er for eksempel en stilistisk vane, jeg har, så de går igen i både naturlige og kunstige former. Nogle gange tegnede jeg små kruseduller, og lige som når man finder former i skyer, lod jeg dem finde deres egen form – denne detalje ligner en bygning, denne ligner et træ eller en skorsten og så videre. Processen er en slags "vågen drøm", og det kan give virkelig originale landskaber.

Ankomsten (The Arrival) Shaun Tan Inspirationsmateriale til

I Europa og andre steder – og helt bestemt her i Danmark – giver de negative sider af immigration (for både indvandrere og værtslandet) anledning til ophedet debat. Kunne man på en måde betragte "Ankomsten" som en kommentar til den slags debatter?

- Jo, det kunne man godt, men ikke så direkte. Som nævnt forsøger jeg stort set at undgå politiske debatter om immigration, som er ret konstante her i Australien, akkurat som de lader til at være det i Danmark – og lige så nedslående i deres snæversynethed. Noget, jeg har opdaget om så mange af disse debatter, er den alt for lette tendens til at diskutere indvandrere, som om de alle er ens; en slags anonym statistisk masse. Det virker næsten som et bevidst forsøg på at modvirke empati for at gøre det nemmere at ignorere, ikke stole på eller afvise, at indvandrere også er mennesker, og at vi alle kunne være endt i samme situation, hvis historiens terningslag havde haft et andet udfald.

- Som kunstner er jeg interesseret i en meget mere personlig og intim skala, når jeg tænker på folk og steder. Og også i synspunktet fra den modsatte side, der ses sjældnere i mainstream-medier og forestiller sig forskelle i stedet for at bestyrke ensrettethed. Jeg håber, at det på en eller anden måde kan hjælpe med at opløse en smule af den 'os og dem'-modsatning, som ikke kun er uproduktiv og farlig, men faktisk temmelig urealistisk.